

Zrušil právo na vaření a piva

seriál

**MAJITELÉ ZÁMKU
A PANSTVÍ VSETÍN**



Albrecht z Valdštejna

*24. září 1583, Heřmanice
+25. února 1634, Cheb

V úterý 25. února uběhlo tři sta osmdesát let od zavraždění Albrechta z Valdštejna, jedné z nejvýznamnějších osobností třicetileté války, potažmo našich dějin. Valdštejn známý vojevůdce a obratný podnikatel, jedna z mála historických postav českých zemí známá i v zahraničí, spojil na počátku 17. století svůj život se vsetínským panstvím a započal zde svoji úspěšnou kariéru.

Když roku 1609 uzavřel nemajetný Valdštejn sňatek s bohatou vdovou Lukrécie Nekšovou z Landeka, stal se spolumatel panství Vsetín, Lukova a Rymice, čímž se zařadil mezi přední moravské šlechtice. Vzápětí po svém příchodu na východní Moravu se zde Valdštejn začal projevovat jako tvrdý a nesmlouvavý pán, kterému šlo v první řadě o vlastní prospěch a zisk. Ta-

to charakteristika ho ostatně doprovázela po celý život. Nový pán zasahoval do hospodářských výsad svých poddaných. Ve Vsetíně zrušil právo měšťanů na vaření a šenkování piva, protože zde zřídil vlastní pivovar, z něž museli Vsetínští pivo kupovat. Také na panství pozval jezuity, kteří měli obrátit protestantské obyvatelstvo na katolickou víru. To se setkalo s velkým odporem poddaných a Valdštejn dokonce uvažoval, že proti nim nasadí vojáky. Místním lidem díky tomu k srdci zrovna nepřišlo. Ovšem nedá se říci, že by pro své poddané nečinil nic dobrého, například vsetínské měšťany osvobodil za roční poplatek od roboty a přidělil jim i další svobody, stejně jako vesnicím Liptálu a Jablůnce.

Ani Valdštejnovi nebyl hornatý kraj dnešního Valašska moc sympatický. Projevovalo se to mimo jiné tím, že na místo nové postaveného vsetínského zámku sídlil raději na tvrzi v Rymicích. Poté, co Lukrécie roku 1614 zemřela, vládl na panstvích Valdštejn sám, až do vypuknutí českého stavovského povstání, kterého se aktivně zúčastnil. Mo-

ravští šlechtici se ke stavovskému povstání připojili v roce 1619. Ovšem pán Vsetína, Lukova a Rymic zůstal z pragmatických důvodů věrný císaři. Proto



uprchl do Vídně i s naverbovanými vojáky a pokladnou moravských stavů určenou k vyplácení žoldu. Reakcí na tento čin bylo rozhodnutí moravského direktoria (výkonný orgán mo-

ravských stavů) o konfiskaci Valdštejnových statků. Vsetín díky tomu připadl Janu Adamovi z Víckova, jenž byl příbuzným Lukrecie Nekšové a plně podporoval povstání proti císaři. Valdštejn ale vsadil na dobrou kartu, po porážce stavů na Bílé hoře a vítězství císaře mu byly majetky navraceny. Ambiciózní šlechtic ovšem neplánoval zůstat na provinční Moravě. Díky pobělohorským konfiskacím získal Albrecht z Valdštejna bohaté panství na severu Čech a o odlehle majetky, sužované navíc valašskými povstalci, ztratil zájem. Proto roku 1623 své moravské statky prodal Zdeňku Žampachovi z Potštejna.

Navzdory tomu, že si Valdštejn nevytvořil ke Vsetínu citové pouto, stalo se pro něj působení na východní Moravě významným předělem v životě. Výhodný sňatek umožnil Albrechtovi z Valdštejna zahájit úspěšnou kariéru, na jejímž vrcholu patřil k nejmocnějším mužům v monarchii, vlastnil ohromné majetky a pyšnil se titulem generálissima císařské armády.

Pavel Mašláň, Muzeum regionu Valašsko